Agenda - Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Lleoliad:

Fideogynadledda drwy Zoom

Dyddiad: Dydd Llun, 10 Mawrth 2025

Amser: 13.30

I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:

P Gareth Williams

Clerc y Pwyllgor

0300 200 6565

SeneddDCC@senedd.cymru

O bell

Cyfarfod cyhoeddus

(13.30 - 13.55)

1 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.22 i ethol Cadeirydd dros dro ar gyfer cyfarfod y Pwyllgor

(13.30 - 13.35)

2 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau

(13.35)

3 Offerynnau sy'n cynnwys materion i gyflwyno adroddiad arnynt i'r Senedd o dan Reol Sefydlog 21.2 neu 21.3

(13.35 - 13.40)

3.1 SL(6)586 - Gorchymyn y Cynllun Masnachu Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr (Diwygio) (Rhif 2) 2025

(Tudalennau 1 - 2)

Gorchymyn

Memorandwm Esboniadol

Dogfennau atodol:

LJC(6)-09-25 - Papur 1 - Adroddiad drafft

Offerynnau'r Weithdrefn Penderfyniad Gwneud Cadarnhaol

3.2 SL(6)587 – Rheoliadau'r Dreth Gwarediadau Tirlenwi (Cyfraddau Treth) (Cymru) (Diwygio) 2025

(Tudalennau 3 – 5)

Rheoliadau

Memorandwm Esboniadol

Dogfennau atodol:

LJC(6)-09-25 – Papur 2 – Adroddiad drafft

LJC(6)-09-25 – Papur 3 – Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg at y Llywydd, 11 Chwefror 2025

4 Offerynnau sy'n cynnwys materion i gyflwyno adroddiad arnynt i'r Senedd o dan Reol Sefydlog 21.2 neu 21.3 – trafodwyd eisoes

(13.40 - 13.45)

4.1 SL(6)585 – Rheoliadau Bwyd (Hyrwyddo a Chyflwyno) (Cymru) 2025

(Tudalennau 6 – 8)

Dogfennau atodol:

LJC(6)-09-25 – Papur 4 – Adroddiad

LJC(6)-09-25 – Papur 5 – Ymateb Llywodraeth Cymru

5 Cytundeb Cysylltiadau Rhyngsefydliadol

(13.45 - 13.50)

5.1 Gohebiaeth oddi wrth Lywodraeth Cymru: Cyfarfodydd grwpiau rhyngweinidogol

(Tudalennau 9 - 11)

Dogfennau atodol:

LJC(6)-09-25 – Papur 6 – Llythyr gan y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig: Grŵp Rhyngweinidogol ar yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig, 3 Mawrth 2025

LJC(6)-09-25 – Papur 7 – Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg: Pwyllgor Sefydlog Rhyngweinidogol ar Gyllid, 5 Mawrth 2025

6 Papurau i'w nodi

(13.50 - 13.55)

6.1 Gohebiaeth gan Bwyllgor Cytundebau Rhyngwladol Tŷ'r Arglwyddi at yr Ysgrifennydd Gwladol dros Faterion Tramor, y Gymanwlad a Datblygu

(Tudalennau 12 - 18)

Dogfennau atodol:

LJC(6)-09-25 - Papur 8 - Llythyr Bwyllgor Cytundebau Rhyngwladol Tŷ'r Arglwyddi at yr Ysgrifennydd Gwladol dros Faterion Tramor, y Gymanwlad a Datblygu, 27 Chwefror 2025 [Saesneg yn unig]

6.2 Gohebiaeth gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Drafnidiaeth a Gogledd Cymru at y Llywydd: Bil Gwasanaethau Bysiau (Rhif 2)

(Tudalennau 19 - 20)

Dogfennau atodol:

LJC(6)-09-25 - Papur 9 - Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Drafnidiaeth a Gogledd Cymru at y Llywydd, 5 Mawrth 2025

6.3 Gohebiaeth gyffredinol i'w nodi

(Tudalennau 21 - 28)

Dogfennau atodol:

LJC(6)-09-25 - Papur 10 - Llythyr at y Prif Weinidog, 4 Mawrth 2025

LJC(6)-09-25 - Papur 11 - Llythyr at yr Ysgrifennydd Gwladol Cymru, 4 Mawrth 2025

LJC(6)-09-25 - Papur 12 - Llythyr at y Canghellor Dugiaeth Caerhirfryn a'r Gweinidog dros Gysylltiadau Rhynglywodraethol, 4 Mawrth 2025

LJC(6)-09-25 - Papur 13 - Llythyr at y Cwnsler Cyffredinol a'r Gweinidog Cyflawni: Cydgrynhoi cyfraith cynllunio, 19 Chwefror 2025

LJC(6)-09-25 - Papur 14 - Llythyr at y Fforwm y Cadeiryddion: Cynrychiolaeth ar gyrff rhyngseneddol, 30 Ionawr 2025

6.4 Gohebiaeth gan y Comisiwn Dŵr Annibynnol: Galw am Dystiolaeth

(Tudalennau 29 - 33)

Dogfennau atodol:

LJC(6)-09-25 – Papur 15 – Llythyr gan y Comisiwn Dŵr Annibynnol, 5 Mawrth 2025 [Saesneg yn unig]

6.5 Gohebiaeth gyda'r Pwyllgor Busnes: Adroddiad ar y Bil Deddfwriaeth (Gweithdrefn, Cyhoeddi a Diddymiadau) (Cymru)

(Tudalennau 34 - 37)

Dogfennau atodol:

LJC(6)-09-25 – Papur 16 – Llythyr gan y Pwyllgor Busnes, 6 Mawrth 2025

LJC(6)-09-25 – Papur 17 – Llythyr at y Pwyllgor Busnes, 28 Chwefror 2025

6.6 Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol (Memorandwm Rhif 4) ar Fil Great British Energy

(Tudalennau 38 - 40)

Dogfennau atodol:

LJC(6)-09-25 – Papur 18 – Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Atodol

7 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o weddill y cyfarfod

(13.55)

Cyfarfod preifat

(13.55 - 14.00)

8 Blaenraglen waith

(13.55 - 14.00)

SL(6)586 - Gorchymyn Cynllun Masnachu Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr (Diwygio) (Rhif 2) 2025

Cefndir a diben

Sefydlwyd Cynllun Masnachu Allyriadau y DU ("**ETS**") gan Orchymyn Cynllun Masnachu Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr 2020 fel cynllun masnachu allyriadau nwyon tŷ gwydr ar gyfer y DU gyfan, i annog y sectorau pŵer, diwydiant ac awyrennau i leihau eu hallyriadau mewn ffordd gost-effeithiol.

Fe'i lluniwyd ar y cyd gan y pedair llywodraeth yn y Deyrnas Unedig sy'n gweithredu'r ETS ar y cyd fel Awdurdod ETS y DU ("**yr Awdurdod**"), sy'n cymryd lle cyfranogiad y DU yn ETS yr UE. Mae'n cyfrannu at dargedau lleihau allyriadau a nod sero net y DU, yn ogystal â'r llwybr i leihau allyriadau yng Nghymru.

Mae'r ETS yn cymell ymdrechion i ddatgarboneiddio drwy ei gwneud yn ofynnol i weithredwyr brynu lwfansau, y mae'n rhaid iddynt eu monitro, adrodd arnynt a'u hildio. Mae'r ETS yn rhedeg am 10 mlynedd ac wedi'i rannu ar draws dau gyfnod dyrannu, sef 2021-2025 a 2026-2030. Yn ystod y cyfnodau hynny, mae rhai gweithredwyr yn gymwys i gael dyraniad lwfansau am ddim ar gyfer allyriadau nwyon tŷ gwydr ("**FA**").

Ym mis Rhagfyr 2023, agorodd yr Awdurdod ymgynghoriad 12 wythnos o'r enw "*UK Emissions Trading Scheme: free allocation review*", a oedd yn edrych ar opsiynau i dargedu'n well y rhai sydd fwyaf mewn perygl o ddadleoli carbon ac i sicrhau bod y dyraniad lwfansau am ddim yn cael ei ddosbarthu'n deg. Mae'r sectorau y bernir bod perygl iddynt ddadleoli carbon ac effeithio ar lefelau'r dyraniadau am ddim wedi'u nodi yn y Rhestr Dadleoli Carbon ("**CLL**"). Mae newidiadau i'r CLL a'r mecanweithiau cysylltiedig yn dilyn yr ymgynghoriad wedi'u gohirio. Felly, prif swyddogaeth y Gorchymyn hwn yw symud dechrau'r ail gyfnod dyrannu o 2026 i 2027, gan wneud 2026 yn flwyddyn ar ei phen ei hun; a darparu ar gyfer cyfrifo FA ar gyfer 2026 fel blwyddyn ar ei phen ei hun.

Mae'r Gorchymyn hwn hefyd yn gwneud newidiadau amrywiol o ran trosglwyddo lwfansau rhwng cyfrifon yng Nghofrestrfa ETS y DU, datgelu gwybodaeth o dan ddeddfwriaeth ETS a'r meini prawf cymhwyso ar gyfer gweithfeydd â lefelau isel o allyriadau.

Gweithdrefn

Negyddol.

Gwnaed y Gorchymyn hwn yn y Cyfrin Gyngor gan Ei Fawrhydi cyn iddo gael ei osod gerbron Senedd Cymru, Senedd y Deyrnas Unedig, Senedd yr Alban a Chynulliad Gogledd Iwerddon.

Gall y Senedd annilysu'r Gorchymyn o fewn 40 niwrnod (ac eithrio unrhyw ddiwrnodau pan fo'r Senedd: (i) wedi'i diddymu, neu (ii) mewn cyfnod o doriad am fwy na phedwar diwrnod) i'r

dyddiad y'i gosodwyd gerbron y Senedd. Gall y tair deddfwrfa arall hefyd annilysu'r Gorchymyn, yn unol â'r rheolau ar gyfer annilysu sy'n gymwys i bob un o'r deddfwrfeydd hynny.

Materion technegol: craffu

Nodir un pwynt i gyflwyno adroddiad arno o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. **Rheol Sefydlog 21.2(ix) – nad yw wedi'i wneud neu i'w wneud yn Gymraeg ac yn Saesneg.**

Nodwn fod paragraff 2.2 o'r Memorandwm Esboniadol yn nodi'r canlynol:

> *Gan mai Senedd y DU fydd yn craffu ar y Gorchymyn yn y Cyfrin Gyngor, ni fernir ei bod yn rhesymol ymarferol gwneud na gosod yr offeryn hwn yn ddwyieithog.*

Rhinweddau: craffu

Ni nodwyd pwyntiau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn cysylltiad â'r offeryn hwn.

Ymateb Llywodraeth Cymru

Nid oes angen ymateb gan Lywodraeth Cymru.

Cynghorwyr Cyfreithiol
Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
26 Chwefror 2025

SL(6)587 – Rheoliadau Treth Gwarediadau Tirlenwi (Cyfraddau Treth) (Cymru) (Diwygio) 2025

Cefndir a diben

Mae Deddf Treth Gwarediadau Tirlenwi (Cymru) 2017 yn sefydlu ac yn nodi'r fframwaith a'r trefniadau gweithredol ar gyfer treth gwarediadau tirlenwi (TGT), a ddisodlodd dreth dirlenwi y DU yng Nghymru.

Mae'r Rheoliadau hyn yn rhagnodi'r gyfradd safonol, y gyfradd is a'r gyfradd gwarediadau anawdurdodedig ar gyfer TGT, a fydd yn gymwys i warediadau trethadwy a wneir ar 1 Ebrill 2025 neu wedi hynny.

Dyma'r cyfraddau o 1 Ebrill 2025 ymlaen:

- Y gyfradd safonol yw **£126.15** y dunnell (wedi'i chynyddu o £103.70 y dunnell),
- Y gyfradd is yw **£6.30** y dunnell (wedi'i chynyddu o £3.30 y dunnell)
- Y gyfradd gwarediadau sydd heb eu hawdurdodi yw **£189.25** y dunnell (wedi'i chynyddu o £155.55 y dunnell).

Bydd gwarediadau trethadwy a wneir ar 1 Ebrill 2024 neu wedi hynny ond cyn 1 Ebrill 2025 yn parhau i fod yn ddarostyngedig i'r cyfraddau a bennir yn Rheoliadau Treth Gwarediadau Tirlenwi (Cyfraddau Treth) (Diwygio) a Deddf Casglu a Rheoli Trethi (Cymru) 2016 (Diwygiadau Amrywiol) (Cymru) 2024.

Gweithdrefn

Gwneud cadarnhaol.

Gwnaed y Rheoliadau gan Weinidogion Cymru cyn iddynt gael eu gosod gerbron y Senedd. Rhaid i'r Senedd gymeradwyo'r Rheoliadau o fewn 28 diwrnod (ac eithrio unrhyw ddiwrnodau pan fo'r Senedd: (i) wedi'i diddymu, neu (ii) ar doriad am fwy na phedwar diwrnod) i'r dyddiad y'u gwnaed er mwyn iddynt barhau i gael effaith.

Materion technegol: craffu

Ni nodir unrhyw bwyntiau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Rhinweddau: craffu

Nodwyd y ddau bwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn:

1. **Rheol Sefydlog 21.3(i) - ei fod yn codi tâl ar Gronfa Gyfunol Cymru neu ei fod yn cynnwys darpariaethau sy'n ei gwneud yn ofynnol i daliadau gael eu gwneud i'r**

Gronfa honno neu i unrhyw ran o'r llywodraeth neu awdurdod lleol neu gyhoeddus er mwyn cydnabod unrhyw drwydded, cydsyniad neu unrhyw wasanaethau sydd i'w rhoi, neu ei fod yn rhagnodi swm unrhyw dâl neu daliad o'r fath.

Mae adran 25 o Ddeddf Casglu a Rheoli Trethi (Cymru) 2016 yn nodi bod rhaid i Awdurdod Cyllid Cymru ("**ACC**") dalu symiau a gesglir wrth arfer ei swyddogaethau i Gronfa Gyfunol Cymru.

ACC sy'n gyfrifol am gasglu a rheoli'r dreth gwarediadau tirlenwi. Mae'r Rheoliadau hyn yn rhagnodi'r tair cyfradd ar gyfer TGT yng Nghymru.

2. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Mae'r Memorandwm Esboniadol[1] i'r Rheoliadau yn nodi'r canlynol:

> *"Hyd yn hyn, mae cyfraddau LDT yng Nghymru wedi cyfateb i gyfraddau'r Dreth Dirlenwi (LfT) yn Lloegr a Gogledd Iwerddon … Mae'r Rheoliadau'n cynnig cynnal y dull presennol mewn perthynas â chyfradd safonol LDT, a fydd yn parhau i gyd-fynd â chyfradd safonol LfT… Yn dilyn casgliad yr adolygiad annibynnol o'r Ddeddf LDT[2], ac ymgynghoriad cyhoeddus ar gyfradd is LDT, mae'r Rheoliadau'n cynnig cynnydd i'r gyfradd is sy'n uwch na'r un ar gyfer LfT.*
>
> *…Mae codi'r gyfradd is i £6.30 yn gynnydd sylweddol, ac er gwaethaf y ffaith bod y gyfradd is yn gymharol anelastig o ran prisiau, mae'n debygol o leihau faint o wastraff cyfradd is sy'n cael ei dirlenwi. Mae'r opsiwn hwn yn cynyddu £1m ar refeniw yn 2025-26 gan y disgwylir i'r refeniw ychwanegol o'r gyfradd dreth uwch wneud mwy na gwrthbwyso effaith y gostyngiad mewn gwastraff sy'n cael ei dirlenwi.*

Ymateb Llywodraeth Cymru

Nid oes angen ymateb gan Lywodraeth Cymru.

Cynghorwyr Cyfreithiol
Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
26 Chwefror 2025

[1] Y Memorandwm Esboniadol, paragraffau 4.6, 4.8, 4.10 a 8.3
[2] Adolygiad annibynnol: Deddf Treth Gwarediadau Tirlenwi (Cymru) 2017 | LLYW.CYMRU

Mark Drakeford AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg
Cabinet Secretary for Finance and Welsh Language

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref: MA/MDFWL/0367/25

Elin Jones AS
Y Llywydd
Senedd Cymru

Llywydd@senedd.cymru

11 Chwefror 2025

Annwyl Lywydd

Rheoliadau Treth Gwarediadau Tirlenwi (Cyfraddau Treth) (Cymru) (Diwygio) 2025

Rwyf wedi gwneud heddiw Reoliadau Treth Gwarediadau Tirlenwi (Cyfraddau Treth) (Cymru) (Diwygio) 2025 o dan adrannau 14(3) a (6), 46(4), 93 a 94(1) o Ddeddf Treth Gwarediadau Tirlenwi (Cymru) 2017 a ddaw i rym ar 1 Ebrill 2025. Amgaeaf gopi o'r offeryn statudol a'r Memorandwm Esboniadol cysylltiedig yr wyf yn bwriadu eu gosod pan fydd yr offeryn statudol wedi'i gofrestru.

Yn unol â'r weithdrefn a nodir yn adran 95 o Ddeddf Treth Gwarediadau Tirlenwi (Cymru) 2017, rhaid i'r offeryn hwn gael ei gymeradwyo gan y Senedd erbyn 17 Mawrth 2025 er mwyn iddo gael effaith o hyd. Yn yr amgylchiadau hyn, rwy'n deall bod Rheol Sefydlog 21.4A yn berthnasol ac y caiff y Pwyllgor Busnes sefydlu a chyhoeddi amserlen ar gyfer adroddiad y pwyllgor neu'r pwyllgorau cyfrifol. Gallai fod o gymorth ichi wybod fy mod yn bwriadu cynnal dadl yn y Cyfarfod Llawn ar gyfer yr eitem hon o is-ddeddfwriaeth ar 11 Mawrth 2025.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyfiawnder Cymdeithasol, y Trefnydd a'r Prif Chwip, Mike Hedges AS, Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad, Peredur Owen Griffiths AS, Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid, Siwan Davies, Cyfarwyddwr Busnes y Senedd, Sian Wilkins, Pennaeth Gwasanaethau'r Siambr a'r Pwyllgorau a Julian Luke, Pennaeth Gwasanaeth y Pwyllgorau Polisi a Deddfwriaeth.

Yn gywir

Mark Drakeford

Mark Drakeford AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg
Cabinet Secretary for Finance and Welsh Language

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Correspondence.Mark.Drakeford@gov.wales
Gohebiaeth.Mark.Drakeford@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Eitem 4.1

SL(6)585 – Rheoliadau Bwyd (Hyrwyddo a Chyflwyno) (Cymru) 2025

Cefndir a Diben

Mae'r Rheoliadau Bwyd (Hyrwyddo a Chyflwyno) (Cymru) ("y Rheoliadau hyn") yn cyfyngu ar hyrwyddo cynhyrchion â lefelau uchel o fraster, siwgr a halen drwy leoliad a phris ar sail swmp yng Nghymru.

Bydd y cyfyngiadau'n atal manwerthwyr canolig a mawr (sydd â 50 neu ragor o weithwyr cyflogedig), sy'n gwerthu bwyd neu ddiod yng Nghymru, rhag arddangos cynhyrchion â lefelau uchel o fraster, siwgr a halen mewn lleoliadau allweddol mewn siop neu ar-lein a rhag cynnig y cynhyrchion hynny fel rhan o hyrwyddiad pris ar sail swmp. Mae'r 13 o gategorïau o fwyd penodedig wedi'u rhestru yn Atodlen 1 i'r Rheoliadau hyn.

Hefyd, bydd busnesau cymwys yn y sector manwerthu a thu allan i'r cartref yn cael eu gwahardd rhag cynnig hyrwyddiad ail-lenwi am ddim ar gyfer diodydd sydd wedi'u melysu â siwgr.

Ymgynghorodd Llywodraeth Cymru ar y Rheoliadau hyn y llynedd, ac mae'n nodi bod y Rheoliadau hyn yn gam hanfodol wrth gyflawni'r uchelgeisiau yn y strategaeth Pwysau Iach: Cymru Iach. Mae Memorandwm Esboniadol Llywodraeth Cymru i'r Rheoliadau hyn yn darparu mai nod y cyfyngiadau hyn yw lleihau gorfwyta cynhyrchion â lefelau uchel o fraster, siwgr a halen sy'n gallu cyfrannu at sefyllfa pan fo plant dros bwysau neu'n byw gyda gordewdra.

Gweithdrefn

Cadarnhaol drafft.

Mae Gweinidogion Cymru wedi gosod drafft o'r Rheoliadau gerbron y Senedd. Ni chaiff Gweinidogion Cymru wneud y Rheoliadau oni bai bod y Senedd yn cymeradwyo'r Rheoliadau drafft.

Materion technegol: craffu

Nodwyd y ddau bwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn cysylltiad â'r offeryn hwn.

1. **Rheol Sefydlog 21.2(vi) - ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol**

Yn rheoliad 15 o'r testun Saesneg, enw cywir y ddeddfwriaeth y cyfeirir ati yw "the Regulatory Enforcement and Sanctions Act 2008". Mae'r enw a ddefnyddir yn y testun Cymraeg yn gywir.

2. **Rheol Sefydlog 21.2(v) - bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol**

Mae paragraff 13 o Atodlen 2 i'r Rheoliadau hyn yn darparu y caiff awdurdod bwyd dynnu'n ôl hysbysiad sy'n gosod cosb ariannol benodedig. Mae Atodlen 2 yn diffinio dau fath o hysbysiadau, "hysbysiad o fwriad" sef pan fo awdurdod bwyd yn cynnig gosod cosb ariannol benodedig ar berson (paragraff 2(1)), a hysbysiad sy'n gosod cosb ariannol benodedig, a ddiffinnir fel "hysbysiad terfynol" (paragraff 5(1)).

Gofynnir i Lywodraeth Cymru egluro pa un o'r hysbysiadau hyn y bwriedir iddo fod o fewn cwmpas paragraff 13. Os mai'r bwriad yw darparu pŵer i'r awdurdod bwyd i dynnu'n ôl "hysbysiad terfynol" yn unig, nid yw'n glir pam na ddefnyddir y term "hysbysiad terfynol" ym mharagraff 13 fel y cyfeirir ato mewn mannau eraill yn Atodlen 2 (gweler paragraffau 6 i 10).

Rhinweddau: craffu

Nodwyd y pwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arno o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn cysylltiad â'r offeryn hwn.

3. **Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.**

Disgwylir i'r Rheoliadau hyn ddod i rym ar 26 Mawrth 2026, yn amodol ar gymeradwyaeth y Senedd. Mae'r Rheoliadau hyn wedi'u cysoni i raddau helaeth â'r Rheoliadau sydd ar waith yn Lloegr. Daeth Rheoliadau Bwyd (Hyrwyddo a Lleoli) (Lloegr) 2021 i rym ar 1 Hydref 2022, ac mae rhai darpariaethau'n ymwneud â hyrwyddiadau pris ar sail swmp (gan gynnwys ail-lenwi diodydd am ddim) i ddod i rym ar 1 Hydref 2025. Mae Llywodraeth yr Alban wedi ymgynghori'n ddiweddar i geisio barn am fanylion Rheoliadau arfaethedig i gyfyngu ar hyrwyddo bwydydd â lefelau uchel o fraster, siwgr a halen, ond nid yw'r Rheoliadau hynny wedi'u cyflwyno eto.

Ymateb Llywodraeth Cymru

Mae angen ymateb Llywodraeth Cymru mewn perthynas â'r ddau bwynt adrodd technegol yn unig.

Trafodaeth y Pwyllgor

Trafododd y Pwyllgor yr offeryn yn ei gyfarfod ar 3 Mawrth 2025 ac mae'n cyflwyno adroddiad i'r Senedd yn unol â'r pwyntiau adrodd uchod.

Ymateb y Llywodraeth: Rheoliadau Bwyd (Hyrwyddo a Chyflwyno) (Cymru) 2025

Pwynt Craffu Technegol 1: Mae Llywodraeth Cymru yn ddiolchgar i'r Pwyllgor am nodi'r mân bwynt hwn yn y testun Saesneg. Derbyniwn y pwynt sydd wedi ei godi a byddwn yn gwneud y cywiriad a nodir yn y tabl a atodir i'r ymateb hwn cyn i'r Rheoliadau gael eu gwneud.

Pwynt Craffu Technegol 2: Nodir y pwynt, â diolch. Mae Llywodraeth Cymru o'r farn ei bod yn glir o ddarllen paragraffau 2(1) a 5(1) o Atodlen 2 i'r Rheoliadau mai hysbysiad sy'n gosod cosb ariannol benodedig yw'r hysbysiad terfynol. Mae Llywodraeth Cymru felly o'r farn, mewn cysylltiad â pharagraff 13 o Atodlen 2, ei bod yn glir o'r testun 'hysbysiad sy'n gosod cosb ariannol benodedig' fod hyn yn ymwneud â'r hysbysiad terfynol. Dilynwyd y trywydd hwn mewn OSau eraill sydd wedi eu gwneud o dan Ddeddf Gorfodi Rheoleiddiol a Sancsiynau 2008. Nid yw Llywodraeth Cymru o'r farn bod diwygiad yn ofynnol oherwydd, o dan yr amgylchiadau, mae'r ystyr gyfreithiol yn glir.

<u>Cywiriadau drafftio technegol i'w gwneud cyn gwneud y Rheoliadau</u>

CYWIRIADAU I'R TESTUN CYMRAEG CYN GWNEUD Y RHEOLIADAU	***CYWIRIADAU I'R TESTUN SAESNEG CYN GWNEUD Y RHEOLIADAU***
Rheoliadau Bwyd (Hyrwyddo a Chyflwyno) (Cymru) 2025	***The Food (Promotion and Presentation) (Wales) Regulations 2025***
Dd/G	Yn rheoliad 15, newidir enw'r ddeddfwriaeth o *'the Regulatory Sanctions and Enforcement Act 2008'* i *'the Regulatory Enforcement and Sanctions Act 2008'.*

Huw Irranca-Davies AS/MS
Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig
Deputy First Minister and Cabinet Secretary for Climate Change & Rural Affairs

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref: PO/HIDCC/0073/25

Mike Hedges AS
Cadeirydd
Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

3 Mawrth 2025

Annwyl Mike,

Rwy'n ysgrifennu atoch yn unol â'r cytundeb cysylltiadau rhyngsefydliadol i roi gwybod i chi y bydd cyfarfod nesaf y Grŵp Rhyngweinidogol ar gyfer yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig yn cael ei gynnal ar 18 Tachwedd. Byddaf yn cynrychioli Llywodraeth Cymru.

Mae disgwyl i'r cyfarfod ganolbwyntio ar yr economi gylchol, clefydau anifeiliaid, trafodaeth ar gytundeb iechydol a ffytoiechydol posibl rhwng y DU a'r UE, y Model Gweithredu Targed Ffiniau, ac effaith y Ddeddf Farchnad Fewnol ar sector EFRA. Byddaf yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i chi am y trafodaethau, a bydd hysbysiad yn cael ei gyhoeddi ar ôl y cyfarfod.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn hefyd at y Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith a Phwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig.

Yn gywir,

Huw Irranca-Davies AS/MS
Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig
Deputy First Minister and Cabinet Secretary for Climate Change & Rural Affairs

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Gohebiaeth.Huw.Irranca-Davies@llyw.cymru
Gohebiaeth.Huw.Irranca-Davies@gov.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Bydd unrhyw ohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn cael ei hateb yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi wrth ymateb.

Mark Drakeford AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg
Cabinet Secretary for Finance and Welsh Language

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Mike Hedges AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

5 Mawrth 2025

Annwyl Mike,

Gallaf gadarnhau y cynhaliwyd cyfarfod y Pwyllgor Sefydlog Rhyngweinidogol ar Gyllid (F:ISC) yng Nghaerdydd ar 27 Chwefror. Cyhoeddwyd hysbysiad yn dilyn y cyfarfod: [Y Pwyllgor Sefydlog Rhyngweinidogol ar Gyllid - 27 Chwefror 2025 - GOV.UK].

Cadeiriais y cyfarfod ac yn ymuno â mi oedd y Gwir Anrh. Darren Jones AS, Prif Ysgrifennydd y Trysorlys (Llywodraeth y DU), Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol, Shona Robison ASA (Llywodraeth yr Alban) a John O'Dowd ACD, y Gweinidog Cyllid (Gweithrediaeth Gogledd Iwerddon).

Roedd y cyfarfod yn un cynhyrchiol gyda ffocws ar gydweithio i fynd i'r afael â'r heriau cyllidol presennol. Cadarnhaodd y Prif Ysgrifennydd y bydd Rhagolwg y Gwanwyn ar 26 Mawrth yn cyflwyno rhagolwg y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol (OBR). Gwnaethom hefyd archwilio sut y gallwn ymgysylltu i sicrhau bod ein blaenoriaethau allweddol yn cael eu hadlewyrchu yn Adolygiad Gwariant Llywodraeth y DU, a fydd yn dod i ben ar 11 Mehefin. Cytunwyd i gydweithio i edrych ar gyfleoedd i alinio ein blaenoriaethau ar gyfer buddsoddi a manteisio i'r eithaf ar yr adnoddau sydd ar gael, gan gynnwys o ran ein buddsoddiadau mewn seilwaith.

Yn ystod trafodaethau ar gynlluniau cyllidol, eglurais effaith newidiadau Cyfraniadau Yswiriant Gwladol Llywodraeth y DU yng Nghymru a pha mor bwysig yw hi fod Llywodraeth y DU yn ariannu cyfraniadau Yswiriant Gwladol cyflogwyr sector cyhoeddus Cymru, yn yr un modd â gwasanaethau cyhoeddus Lloegr.

Cydnabuwyd a chroesawyd gwelliannau mewn cyfathrebu, gan gynnwys hysbysiad cynharach o newidiadau i setliadau datganoledig gan Lywodraeth y DU, a daethpwyd i gytundeb i gyfundrefnu'r rhain fel eu bod wedi'u nodi'n ffurfiol.

Gwnaethom drafod pwysigrwydd hyblygrwydd cyllidebol ychwanegol, fel mwy o hyblygrwydd o ran benthyca a chronfeydd wrth gefn i alluogi'r llywodraethau datganoledig i wneud y mwyaf o adnoddau ac addasu i bwysau ariannol annisgwyl. Cytunwyd y bydd papur opsiynau manwl yn cael ei baratoi i'w drafod yn ein cyfarfod nesaf.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Correspondence.Mark.Drakeford@gov.wales
Gohebiaeth.Mark.Drakeford@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Bydd y cyfarfod wyneb yn wyneb nesaf yn cael ei gynnal yn Llundain ym mis Mai, a bwriedir cwrdd yn rhithiol ym mis Ebrill hefyd.

Yn gywir,

Mark Drakeford AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a’r Gymraeg
Cabinet Secretary for Finance and Welsh Language

HOUSE OF LORDS
International Agreements Committee

House of Lords
London
SW1A 0PW

Tel: 020 7219 4840
Fax: 020 7219 6715
hlintlagreements@parliament.uk
www.parliament.uk/lords

The Rt Hon David Lammy MP
Secretary of State
Foreign, Commonwealth and Development Office
London
SW1A 2AH

27 February 2025

Dear David

REVIEW OF TREATY SCRUTINY

1. The House of Lords International Agreements Committee (IAC) was established in January 2020 with a remit to "consider and where appropriate report on (a) matters relating to the negotiation, conclusion and implementation of international agreements, and (b) treaties laid before Parliament in accordance with Part 2 of the Constitutional Reform and Governance Act 2010" (CRAG). It remains the only body in Parliament dedicated to treaty scrutiny. In its five years of operation the IAC has gained significant experience of the operation of CRAG and has decided to open an inquiry into the treaty scrutiny process and consider whether, in light of that experience, legislative or other reforms are required to make it more effective. On behalf of the Committee I would like to invite you to give oral evidence towards the end of the inquiry.

2. As a first step to help the Committee focus its inquiry, I invite the Government to respond in writing to some questions about its approach to the operation of CRAG and treaty scrutiny more generally. These questions would have been put to a Minister during the scheduled evidence session in June last year which had to be cancelled due to the dissolution of Parliament. The purpose in putting them to you now in writing is to clarify prior Government statements to Parliament in response to earlier Parliamentary inquiries by the IAC, the House of Lords Constitution Committee and the House of Commons Public Administration and Constitutional Affairs Committee (PACAC). We would also welcome confirmation that the Government intends to adhere to the commitments to enhanced scrutiny of free trade agreements made by the previous Government. Your answers will help us assess the Government's current view on the effectiveness of the treaty scrutiny process and allow us to follow up, if necessary, at a later stage.

<u>The importance of treaty scrutiny</u>

3. We welcome that in past statements to Parliament, the previous Government underlined the importance of Parliamentary scrutiny as a fundamental check on the prerogative power of treaty-making. Most recently in its 2024 response to PACAC, the previous Government said: *"Parliament has an essential role in the scrutiny of treaties, in the scrutiny of implementing legislation and in holding the Government to account for its policy decisions. The Government remains aware of this essential point in all*

its treaty negotiations".[1] We trust that you stand by this assessment.

4. Our Committee recognises that treaty-making is a matter for the Government under the Royal prerogative. We understand that the conduct of foreign relations, including treaty-making, requires a degree of confidentiality and that the Government needs to retain flexibility in negotiating treaties to allow it to reach agreements on the international plane in the national interest. Nevertheless, to enable Parliament to exercise its role of holding the executive to account in relation to the decisions it takes on treaties, which the Government has recognised is a fundamental constitutional check, the procedures governing Parliament's role must be fit for that purpose. The purpose of this inquiry is to review whether that is the case in light of the IAC's experience.

The Government's view of the role of the IAC

5. The IAC plays a unique role in Parliament in relation to the scrutiny of treaties. No other Parliamentary committee reviews treaties systematically and therefore the reports of the IAC are currently the principal means through which Parliament is able to hold the Government to account in this area. We were therefore struck by the comment in the Government's response to the 2024 PACAC Report that the IAC exercises "a valuable scanning function" in relation to treaties[2]. This is a curious turn of phrase which conveys a cursory review. The use of this phraseology perhaps indicates that the Government clearly understands that the limits of the current CRAG framework make it is impossible for Parliament in general, and the IAC in particular, to do more than undertake a fairly superficial degree of scrutiny in most cases.

(i) Does the Government stand by the previous Government's comment that the IAC exercises a "valuable scanning function" in relation to treaties? If so, please explain what is meant by a "scanning function" in this context.

(ii) Please explain how you consider that Parliament is able to hold the Government to account on treaties within the current CRAG framework.

Sufficiency of the 21-day scrutiny period under CRAG

6. Section 20 CRAG provides that the Government may not ratify a treaty before the expiry of 21 sitting days after the treaty has been laid before Parliament. If Parliament wishes to express its opposition to ratification in a particular case, a debate and vote must be held in the relevant House or Houses before the end of that period.

7. The House of Commons has no select committee focused on treaty scrutiny. In the House of Lords, it is the role of the IAC to scrutinise treaties presented to Parliament by the Government and to report the most significant of them to the House. IAC reports therefore play a crucial role in informing members of Parliament about the significance of new treaties, enabling them to form a view on whether the powers under CRAG should be exercised. In practice, the 21-day limit means that the IAC has very limited time to produce a report on a significant treaty, and there is little or no time for a debate.

8. The 21-day timescale also rules out in most cases the possibility of taking evidence about a treaty to inform the scrutiny process. In the IAC's experience, taking evidence has only been possible on

[1] Government response to the PACAC report at page 2
[2] Government response to the PACAC report at pages 7 and 12

a few occasions when either the treaty has been laid before a recess (thus giving extra time) or occasionally when the treaty text is available before it is laid, either because it is a multilateral treaty in the public domain or because the lead Department has supplied a copy of the treaty. However, there is no consistency in the approach across Government to providing Parliament with advance information.[3]

9. A further issue is that the allocation of time for a debate on a treaty is within the gift of the Government and is not always granted on request. In the House of Lords, the Government has generally been willing to accommodate a treaty debate within the CRAG period when requested by the IAC. However, there have been recent occasions in the House of Commons when a request for a debate on a treaty has been refused.[4] In 1924, in the debate which established the so-called "Ponsonby rule" (the precursor of the current CRAG process), Sir Arthur Ponsonby, then an FCO Minister, stated that "*In the case of important treaties, the Government will, of course, take an opportunity of submitting them to the House for discussion within [the 21 day] period. But, as the Government cannot take upon itself to decide what may be considered important or unimportant, if there is a formal demand for discussion forwarded through the usual channels from the Opposition or any other party, <u>time will be found for the discussion of the Treaty in question</u>.*" It is striking that this commitment goes beyond what Governments have been prepared to concede in more recent times when the nature and subject matter of many treaties means that the case for scrutiny is more powerful than it was in 1924.

(iii) The origins of the current 21-day treaty scrutiny period date back 100 years and the process has changed little since. Paragraphs 6-9 above highlight some of the specific ways in which the current CRAG framework limits Parliament's ability to scrutinise treaties effectively. Does the Government agree?

<u>Extension of the CRAG scrutiny period</u>

10. Section 21 CRAG enables the Government to extend the 21-day scrutiny period by laying a Ministerial statement. In response to previous inquiries the Government has expressed a willingness to consider extending the period[5] but its response on the few occasions when an extension has been requested has not been positive. The IAC recently submitted a request for a 21-day extension for the expected treaty on the sovereignty of the Chagos archipelago. This request was made because of the evident political and legal significance of the treaty and the fact that ratification would not take place for several months after laying in Parliament due to the need for primary legislation. Despite acknowledging the importance of the treaty, the Government did not consider the treaty an appropriate case for any extension.

11. In response to the PACAC in 2024 the Government said: "*In relation to the duration of the scrutiny period, the Government believes that 21 joint sitting days, which in parliamentary terms is likely to be a minimum of five weeks (often somewhat longer), is sufficient for Parliament to scrutinise a treaty **in most cases***." (emphasis added)[6]. A similar statement was made in response to the IAC's Chagos extension

---

[3] The position is different for new free trade agreements where the previous Government committed to giving more time for scrutiny. This has enabled an evidence-taking process in those cases.

[4] The Home Affairs Committee requested a debate on the Rwanda treaty. The Business and Trade Committee requested a debate on CPTPP.

[5] See for example the <u>Government response to the Constitution Committee</u> in 2019 at page 8: "The Government will consider any request from a scrutiny committee to extend the sitting day period where there are compelling reasons, and sufficient time, to do so".

[6] <u>Government Response to PACAC</u> at page 6.

request: "*The Government continues to be of the opinion that twenty-one sitting days is sufficient for Parliament to scrutinise* ***most treaties laid under CRAG****, including the BIOT Treaty*."[7]

(iv) We welcome the recognition that in some cases the 21-day CRAG limit may not be sufficient and that <u>some</u> treaties merit an extended scrutiny period. Please explain the factors which the Government takes into account when assessing whether to grant an extension to the CRAG period.

<u>Advance sight of treaty texts</u>

12. One of the main barriers to effective scrutiny of treaties is that in most cases the treaty text is not available to Parliament until the treaty is laid under CRAG. The text of multilateral treaties may be available from the website of the depositary (but the Government does not usually notify the IAC when the Government has signed a multilateral agreement). Bilateral treaties are rarely shared before laying.

13. In its response to the IAC's first Working Practices Report the previous Government said it "*believes the best way to ensure treaty scrutiny can take place within 21 sitting days is through engagement and information sharing. In this regard, the Government commits to continuing the regular constructive meetings between our officials. <u>In addition, it may be appropriate in certain cases for the Government to share an initialled, or signed, treaty text with a relevant Select Committee and/or the IAC in advance of laying formally under CRaG, to help a Committee manage its scrutiny workload</u>*".

14. That commitment has never been implemented except for new free trade agreements (FTAs) on which the IAC welcomes its regular engagement with the Department for Business and Trade. On a few other recent occasions Government departments have brought treaty texts to the attention of the Committee in advance of laying.[8] The Committee is grateful to those departments (notably HMT and MOD) which have engaged proactively with us. Access to the treaty text prior to its laying in those cases under CRAG enabled the Committee to take evidence about the treaty from stakeholders and produce a more substantive report than would otherwise have been possible.

15. The advance sharing of texts is not necessary in all cases: many treaties which are laid under CRAG are routine and/or technical and the Committee now sifts these out to be noted without a report. But treaties which are politically or legally important merit a greater degree of scrutiny and this would be enhanced if the Committee had the time and ability to take evidence.

(v) Will the Government commit to sharing the texts of significant treaties with the IAC in advance of laying under CRAG?

(vi) Will the Government commit to notifying the IAC when the United Kingdom signs a multilateral treaty?

---

[7] Letter from the Foreign Secretary to the Chair of the IAC dated 19 December 2024.

[8] Examples of this include: UK/Japan Reciprocal Access Agreement (January 2023, MOD), UK/Swiss Agreement on Mutual Recognition in Financial Services (December 2023, HMT), the GCAP Agreement (January 2024, MOD).

Significant treaties: enhanced scrutiny

16. The one category of treaties for which the previous Government accepted that more time for scrutiny is justified is new free trade agreements (FTAs). An exchange of letters in 2022[9] between Baroness Hayter of Kentish Town (as IAC Chair) and Lord Grimstone of Boscobel (as DIT Minister) confirmed a set of commitments to enhanced scrutiny of FTAs, including:

- publication of negotiating objectives
- written updates following each negotiating round
- public and private briefings by Ministers and Chief Negotiators
- time for scrutiny before laying under CRAG (3 months)
- commitment that the Government will "seek to accommodate" a debate, "subject to Parliamentary time".

This flexibility in application of the CRAG process has allowed the IAC to conduct in-depth inquiries into the FTAs concluded with Australia and New Zealand and the CPTPP.

17. In response to the IAC's first Working Practices Report in 2020, the previous Government justified the special treatment for FTAs as follows: "*The profile and nature of FTAs, including their length and breadth of scope, warrants the specific regime of engagement and information provision that DIT has developed. For other treaties, the Government is committed to information provision, proportionate to their importance and the level of public interest*." However, our experience has been that the approach for other agreements has been in most cases to offer nothing beyond the bare CRAG minimum regardless of the degree of political significance or public interest in the treaty.

18. In 2019 the previous Government accepted that scrutiny of other treaties could be enhanced by providing information to Parliament at the outset of and during negotiations. "*Whilst the Government must retain ultimate discretion over the amount and detail of any information shared with Parliament, it recognises that alerting the relevant committee of the commencement of negotiation of a new treaty would enhance transparency and assist that committee in its role. … For treaties in sectors [other than trade], there is a balance to be found and the system must retain flexibility, be proportionate to the level of public interest… The [Constitution] Committee rightly recognises that there are also circumstances where confidentiality is essential in treaty negotiation. This extends not only to the content of the negotiations, but at times to the very existence of negotiations themselves. However, as mentioned above, the Government can see merit in sharing information (broad treaty subject, other negotiating parties) with Parliament at the beginning of negotiations in many cases.* **.** *Any decision to do so would be taken after having assessed the confidentiality requirements of the treaty or negotiations, and having considered any third country concerns.*"[10] However, the Government's support for this approach has not led to any practical action.

19. It is worth noting that the current trend in trade is away from full-scale FTAs and towards narrower sectoral agreements such as those recently seen on digital trade, financial services and the mutual recognition of professional qualifications and conformity assessment. It is likely that the Committee will be called on to scrutinise fewer FTAs going forward than in its first five years and this is borne out by recent experience. Since the start of 2022, only one FTA has been laid before Parliament (CPTPP) compared to seven sectoral trade agreements. The enhanced scrutiny arrangements recorded in the 2022 exchange of letters do not apply to such sectoral trade agreements. This raises the question of whether those commitments should be extended.

---

[9] Exchange of letters dated 19 May 2022

[10] Government Response to the Constitution Committee at page 6

20. Outside the field of trade, the Rwanda Treaty and the Agreement on Biological Diversity Beyond National Jurisdiction (BBNJ) are two recent examples of non-trade treaties of significance. Others coming down the track include the BIOT/Chagos agreement, the WHO draft treaty on Pandemic Preparedness and UN draft treaty on Plastics Pollution. The public interest in these treaties is high and there are strong arguments that treaties such as these merit an enhanced scrutiny process.

(vii) We assume that the Government intends to adhere to the commitments on enhanced scrutiny of FTAs as set out in the exchange of letters dated 19 May 2022 between Baroness Hayter and Lord Grimstone. Please confirm.

(viii) Do you agree that these commitments should also apply to sectoral trade agreements?

(ix) The Government accepted in 2019 that enhanced scrutiny arrangements could be appropriate for significant treaties with a high public interest and committed to greater transparency relating to the negotiation and conclusion of such treaties. Will the Government now commit to working with the Committee to reach agreement on how enhanced scrutiny of such agreements should be implemented?

<u>FCDO's role in spreading good practice across Government and providing guidance to other departments</u>

21. While FCDO have policy responsibility within Government for treaties, treaty-making is largely devolved to individual policy departments. The result is that practice between departments in engaging with Parliament is very variable. FCDO therefore have a key role in ensuring that departments understand Parliament's role in treaty-making and in sharing guidance and spreading best practice. In response to PACAC in 2024, the Government said it is "*updating its guidance on treaty processes to ensure consistent practice across Government.*"

22. Our experience is that bureaucratic procedures can hinder the management of the IAC's scrutiny workload. For reasons which are unclear, it is often the case that treaties are laid in clusters, which means that the clock starts ticking on multiple treaties at the same time. For example, between 21 and 25 March 2024, six treaties were laid shortly before the Easter recess. By contrast, in the six weeks following the end of that recess until the dissolution of Parliament no treaties were laid. Members of the IAC secretariat have monthly meetings with FCDO counterparts to discuss forthcoming treaties. These are very helpful, but have their limitations since FCDO officials do not always seem to have the necessary information available from other departments enabling them to predict with certainty when treaties will be laid.

23. Under section 22 CRAG, the Government is required to provide an Explanatory Memorandum (EM) when it lays a treaty before Parliament. This is a vital piece of information to provide the context for scrutiny, especially when, as is the norm, there is no opportunity to take any evidence. The lead policy department is responsible for drafting the EM but this is done to an FCDO template, which was revised in 2020 following engagement with the IAC. The standard of EMs across departments is highly variable. Occasionally they are just very badly drafted. But a frequent issue is that the EM is long on unnecessary detail about the content of the treaty and short on political context, ie explaining the Government's assessment of the treaty and the reasons why ratification is in the UK national interest.

24. In response to PACAC the Government said: "*The Government has previously agreed, in consultation with the IAC, the information to be provided so that Parliament may effectively scrutinise key elements of a treaty. This includes how a treaty enters into force, whether it can be amended and details of implementation including any relevant existing domestic legislation and any legislation needed to be enacted. It will keep this in review and continue to work with Parliament to ensure the necessary detail is provided.*" It is clear from the IAC's recent experience that further work is needed to improve the quality of EMs.

(x) Is the Government willing to engage with the IAC and its secretariat to explore what more could be done across Government to (a) improve the quality of EMs and (b) provide better information about the pipeline of treaties due to be laid so that the IAC can plan its work?

25. I would be grateful for a response to this letter within one month from today's date.

Yours sincerely,

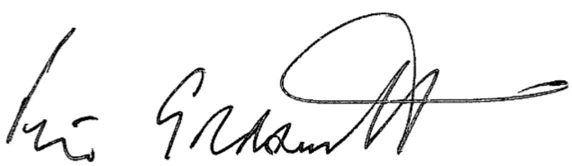

The Rt Hon. the Lord Goldsmith KC

Chair of the House of Lords International Agreements Committee

cc: The Rt Hon Jonathan Reynolds MP, Secretary of State for Business and Trade
Lord Collins of Highbury, PUSS, FCDO
Baroness Chapman of Darlington, PUSS, FCDO

Ken Skates AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Drafnidiaeth a Gogledd Cymru
Cabinet Secretary for Transport and North Wales

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref MA/KSNWT/0389

Elin Jones AS
Y Llywydd
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

E-bost - Llywydd@senedd.cymru

5 Mawrth 2025

Annwyl Elin,

Cyflwynodd Llywodraeth y DU ei Bil Gwasanaethau Bysiau (Rhif 2) (y Bil) i Dŷ'r Arglwyddi, ar 17 Rhagfyr 2024. Ar yr un pryd mae Cymru wedi bod yn gweithio ar gyflwyno ei bil Bysiau ei hun yn y Senedd ym mis Mawrth 2025.

Mae fy swyddogion wedi bod yn gweithio gyda swyddogion Llywodraeth y DU i benderfynu lle y gallai fod gorgyffwrdd a lle y gallai fod gwahaniaethau. Cyflwynwyd Bil y DU yn gyflym gyda'r bwriad o'i gymhwyso yn Lloegr yn unig. Y dadansoddiad cymhwysedd cychwynnol gan y DU oedd bod yr holl elfennau yn rhai a gedwir yn ôl ac nad oedd angen Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol.

Hyd yn hyn, yr unig ohebiaeth Weinidogol yr wyf wedi'i chael yw gan Simon Lightwood AS, y Gweinidog dros Drafnidiaeth Leol ynghylch cyflwyno'r Bil. Ni chafwyd gohebiaeth arall ar fanylion penodol.

Gan fod y ddau fil yn ymdrin â llawer o feysydd tebyg sy'n ymwneud â gweithredwyr bysiau, mae meysydd eraill o wahaniaeth a ffocws, a gallai rhai ohonynt sbarduno Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol. Mae fy swyddogion wedi nodi bod rhai mesurau ym Mil y DU yn gymwys neu'n cael rhywfaint o effaith o ran Cymru. Rwy'n bwriadu cael trafodaethau gyda Gweinidog y DU i benderfynu ar briodoldeb yr effaith. Tra bod y sgyrsiau hynny'n mynd rhagddynt, ni fyddaf yn cyflwyno Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol mewn perthynas â'r darpariaethau a allai gael eu datgymhwyso ar gyfer Cymru. Byddaf wrth gwrs yn cadarnhau gyda'r Senedd ganlyniad y trafodaethau hynny ac unrhyw welliannau a wnaed, gan gynnwys drwy'r broses cydsyniad deddfwriaethol lle bo'n berthnasol. Er gwaethaf y

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Gohebiaeth.Ken.Skates@llyw.cymru
Correspondence.Ken.Skates@gov.wales

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

trafodaethau hyn rydym yn disgwyl i ddarpariaeth gyfyngedig aros yn y Bil hwn a fydd yn gofyn am gydsyniad y Senedd, a byddaf yn cyflwyno cynnig cydsyniad deddfwriaethol ar y sail honno. Disgwylir i hyn fod yn effaith achlysurol o ganlyniad i natur gwasanaethau bysiau trawsffiniol ac nid yw'n gyfystyr â darpariaeth sylweddol i Gymru.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at Gadeiryddion y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad a'r Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith.

Yn gywir

Ken Skates AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Drafnidiaeth a Gogledd Cymru
Cabinet Secretary for Transport and North Wales

Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
—
Legislation, Justice and Constitution Committee

Senedd Cymru
Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN
SeneddDCC@senedd.cymru
senedd.cymru/SeneddDCC
0300 200 6565
—
Welsh Parliament
Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN
SeneddLJC@senedd.wales
senedd.wales/SeneddLJC
0300 200 6565

Y Gwir Anrhydeddus Eluned Morgan MS
Prif Weinidog Cymru

04 Mawrth 2025

Annwyl Eluned,

Gwnaethom ysgrifennu atoch ar 13 Tachwedd 2024 er mwyn eich gwahodd i un o'n cyfarfodydd i drafod materion o fewn ein cylch gwaith y mae gennych gyfrifoldeb gweinidogol amdano. Daeth hyn yn sgil ein cyfnewid gohebiaeth ym mis Hydref (sef, eich llythyr dyddiedig 28 Hydref mewn ymateb i'n llythyr dyddiedig 3 Hydref).

Mae materion sy'n ymwneud â'r rhaglen ddeddfwriaethol, Cymru ac Ewrop a chysylltiadau rhynglywodraethol yn parhau i fod yn bwysig wrth inni nesáu at flwyddyn olaf y Chweched Senedd. Fel y gwyddoch, mae'r rhain yn faterion sydd o fewn eich cyfrifoldeb gweinidogol, ac nid ydynt yn faterion y mae unrhyw un o weinidogion eraill y llywodraeth na'r Cwnsler Cyffredinol yn gyfrifol amdanynt. Felly, credwn y byddai'n briodol ichi ymddangos gerbron y Pwyllgor i drafod y materion hyn cyn gynted ag y bo'n ymarferol bosibl.

Rydym yn cydnabod y gellir trafod materion sy'n ymwneud â chysylltiadau rhynglywodraethol yng nghyfarfod nesaf y Pwyllgor Craffu ar Waith y Prif Weinidog. Fodd bynnag, hoffem drafod y mater pwysig hwn yn fanwl ac ar y cyd fel Pwyllgor, ochr yn ochr â'r materion eraill y cyfeirir atynt uchod.

Wrth wneud y cais ychwanegol hwn, nodwn eich bod wedi rhoi tystiolaeth ar 12 Chwefror 2025 i'r Pwyllgor Materion Cymreig yn Nhŷ'r Cyffredin ar waith Llywodraeth Cymru, gan gynnwys materion yn ymwneud â chysylltiadau rhynglywodraethol.

Edrychaf ymlaen at gael eich ymateb erbyn 20 Mawrth, fel y gellir gwneud trefniadau i ddarparu ar gyfer y sesiwn hon ar ddyddiad sy’n addas i chi ac i’r Pwyllgor.

Yn gywir,

Mike Hedges
Cadeirydd

Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a’r Cyfansoddiad
—
Legislation, Justice and Constitution Committee

Senedd Cymru
Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN
SeneddDCC@senedd.cymru
senedd.cymru/SeneddDCC
0300 200 6565
—
Welsh Parliament
Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN
SeneddLJC@senedd.wales
senedd.wales/SeneddLJC
0300 200 6565

Y Gwir Anrhydeddus Jo Stevens AS
Ysgrifennydd Gwladol Cymru

04 Mawrth 2025

Annwyl Jo,

Gwnaethom ysgrifennu atoch ar 24 Medi 2024 yn eich gwahodd i un o’n cyfarfodydd i drafod materion a amlygwyd gennym yn ein gohebiaeth atoch chi a Gweinidogion perthnasol eraill y DU ym mis Gorffennaf (ein llythyr dyddiedig 16 Gorffennaf a’ch ymateb dyddiedig 31 Gorffennaf).

Mae’r rhain yn faterion pwysig ac rydym yn parhau o’r farn y byddai wir yn werth chweil eu trafod â chi.

Felly, byddem yn ddiolchgar pe gallech roi gwybod inni a fyddwch yn derbyn ein gwahoddiad i roi tystiolaeth i’r Pwyllgor.

Edrychwn ymlaen at glywed gennych cyn bo hir.

Yn gywir,

Mike Hedges
Cadeirydd

Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a’r Cyfansoddiad
—
Legislation, Justice and Constitution Committee

Senedd Cymru
Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN
SeneddDCC@senedd.cymru
senedd.cymru/SeneddDCC
0300 200 6565
—
Welsh Parliament
Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN
SeneddLJC@senedd.wales
senedd.wales/SeneddLJC
0300 200 6565

Y Gwir Anrhydeddus Pat McFadden AS
Canghellor Dugiaeth Caerhirfryn
Y Gweinidog dros Gysylltiadau Rhynglywodraethol

04 Mawrth 2025

Annwyl Pat,

Gwahoddiad i roi tystiolaeth – cysylltiadau rhynglywodraethol

Gwnaethom ysgrifennu atoch ym mis Hydref y llynedd yn gofyn a fyddech yn barod i roi tystiolaeth i’r Pwyllgor i lywio ein gwaith craffu ar sut mae llywodraethau yn y DU yn cydweithio.

Rydym yn ddiolchgar i’ch swyddogion gysylltu â Chlerc y Pwyllgor i egluro y byddech yn awyddus i gefnogi sesiwn o’r fath yn y dyfodol.

Byddwn yn ddiolchgar pe gallech roi gwybod inni a ydych bellach mewn sefyllfa i dderbyn y cynnig hwnnw yn ystod y misoedd nesaf.

Yn gywir,

Mike Hedges
Cadeirydd

Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
—
Legislation, Justice and Constitution Committee

Senedd Cymru
Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN
SeneddDCC@senedd.cymru
senedd.cymru/SeneddDCC
0300 200 6565
—
Welsh Parliament
Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN
SeneddLJC@senedd.wales
senedd.wales/SeneddLJC
0300 200 6565

Julie James AS
Y Cwnsler Cyffredinol a'r Gweinidog Cyflawni

19 Chwefror 2025

Annwyl Julie,

Cydgrynhoi cyfraith cynllunio

Diolch i chi am eich llythyr dyddiedig 4 Chwefror 2025, lle gwnaethoch ymateb i'r cwestiynau a ofynnwyd gan y Pwyllgor ar 23 Ionawr 2025. Trafododd y Pwyllgor eich ymateb yn ei gyfarfod ar 10 Chwefror 2025.

Yn gyntaf, mae'r Pwyllgor yn ddiolchgar i chi am ddarparu'r manylion ynghylch maint disgwyliedig y ddau Fil cydgrynhoi arfaethedig.

Hefyd, nododd y Pwyllgor eich bwriad i ymgysylltu'n ffurfiol â'r Pwyllgor Busnes "yn nes o lawer at y dyddiad cyflwyno tebygol" ar gyfer y Biliau. Rydym yn ymwybodol i'r Pwyllgor Busnes drafod yr ohebiaeth rhyngom ar 11 Chwefror 2025. Rydym yn cydnabod mai mater i'r Pwyllgor Busnes yw penderfynu sut a phryd y bydd am drafod â chi'r gweithdrefnau y bydd eu hangen i gefnogi'r gwaith craffu ar y ddau Fil cydgrynhoi ochr yn ochr. O'n rhan ni, rydym yn bwriadu parhau i ddwyn materion perthnasol i sylw'r Pwyllgor Busnes i'w gynorthwyo yn y gwaith ymgysylltu hwn.

Yn eich llythyr, rydych yn cadarnhau mai eich bwriad ar hyn o bryd yw cyflwyno'r ddau Fil cydgrynhoi ym mis Medi. Rydych hefyd yn nodi eich bod yn "bwriadu darparu drafft o'r prif Fil i Aelodau'r Senedd ym mis Mehefin, ynghyd â drafft o'r Bil darpariaethau canlyniadol, gobeithio". Rydym yn croesawu'r ysbryd adeiladol y tu ôl i'r bwriad hwn, ond mae gan y Pwyllgor rai pryderon ynghylch amserlen arfaethedig y Llywodraeth ar gyfer y gwaith pwysig hwn.

Fel y gwyddoch, cafodd Bil Cydgrynhoi cyntaf Llywodraeth Cymru – sef Bil yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) ("y Bil") – ei gyflwyno yn y Senedd ym mis Gorffennaf 2022. Cafodd y Bil hwnnw, yn unol ag argymhelliad y Pwyllgor, un cyfnod diwygio yn unig yn dilyn trafodion cychwynnol y Pwyllgor a gynhaliwyd rhwng mis Gorffennaf a mis Rhagfyr 2022. Serch hynny, ni chwblhaodd y Bil

hwnnw ei daith drwy'r Senedd tan 28 Mawrth 2023. Pe bai'r Pwyllgor wedi argymell ail gyfnod diwygio, mae'n bosibl na fuasai pleidlais cyfnod terfynol wedi cael ei chynnal ar y Bil yn y Senedd tan ryw fis yn ddiweddarach.

Rydym yn derbyn nad maint yw'r unig ffactor wrth benderfynu faint o amser y dylid yn rhesymol ei roi i un o Bwyllgorau'r Senedd wneud ei waith craffu deddfwriaethol. Fodd bynnag, rydym o'r farn na ddylid disgwyl i'r Pwyllgor ymgymryd ag ystyriaeth gadarn a thrylwyr o ddau Fil cydgrynhoi, sydd â chyfanswm o tua 500 o dudalennau ac yn unol â phrosesau seneddol newydd yn cael eu mabwysiadu am y tro cyntaf, mewn cyfnod sydd yn ôl pob golwg yn anarferol o fyr. Mae ein profiad o ran yr amserlen ar gyfer Bil yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) fel y manylir uchod wedi llywio'r farn honno. Os na fydd Llywodraeth Cymru yn cyflwyno'r ddau Fil yn ffurfiol tan fis Medi, nid yw'n glir i ni sut y gellid rhoi digon o amser i'r Pwyllgor wneud ei waith yn ystod y cyfnodau ystyriaeth gychwynnol ac ystyriaeth fanwl, wrth i amser hefyd gael ei ddiogelu yn yr amserlen gyffredinol ar gyfer ail gyfnod diwygio pe bai'r Pwyllgor yn argymell bod angen hynny.

Yn ein barn ni, nid yw eich cynnig i rannu fersiwn ddrafft o'r prif Fil ag Aelodau o'r Senedd cyn ei gyflwyno'n ffurfiol yn hafal i osod y Biliau a'u dogfennau cysylltiedig yn ffurfiol gerbron y Senedd mewn da bryd er mwyn caniatáu craffu priodol ar y ddeddfwriaeth bwysig hon cyn i'r Chweched Senedd ddod i ben y gwanwyn nesaf.

Byddai'r Pwyllgor yn eich annog i ystyried ffyrdd posibl o osod y Biliau a'r dogfennau cysylltiedig gofynnol yn ffurfiol cyn diwedd tymor haf y Senedd eleni. Pe byddech hefyd mewn sefyllfa i rannu ag Aelodau o'r Senedd fersiynau drafft o'r Biliau a deunyddiau esboniadol, ni fyddem yn gwrthwynebu'r cynnig o'r fath.

Byddem yn ddiolchgar o gael ymateb erbyn 12 Mawrth 2025.

Anfonir copi o'r llythyr hwn at y Gwir Anrh. Elin Jones AS, y Llywydd a Chadeirydd y Pwyllgor Busnes.

Yn gywir,

Mike Hedges

Mike Hedges
Cadeirydd

Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
—
Legislation, Justice and Constitution Committee

Senedd Cymru
Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN
SeneddDCC@senedd.cymru
senedd.cymru/SeneddDCC
0300 200 6565
—
Welsh Parliament
Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN
SeneddLJC@senedd.wales
senedd.wales/SeneddLJC
0300 200 6565

Y Gwir Anrhydeddus Elin Jones AS
Y Llywydd
Cadeirydd Fforwm y Cadeiryddion

30 Ionawr 2025

Annwyl Lywydd

Cynrychiolaeth ar gyrff rhyngseneddol

Diolch i chi am eich llythyr dyddiedig 7 Ionawr, a ystyriwyd gennym yn ein cyfarfod ar 13 Ionawr.

Wrth i'r Pwyllgor ystyried eich llythyr, mynegodd yr aelodau bryderon ynglŷn â'r diffyg tryloywder ynghylch y penderfyniad a wnaed gan Fforwm y Cadeiryddion, a gofynnwyd am ragor o eglurder ynghylch y rhesymeg dros y penderfyniadau hynny.

Mae'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad wedi arwain y trosolwg o strwythurau llywodraethu Cymru/y DU/yr UE ers dechrau'r Chweched Senedd. Y Pwyllgor hwnnw sy'n bennaf gyfrifol am archwilio trefniadau llywodraethu cyffredinol y berthynas rhwng y DU a'r UE a rôl Cymru ynddynt. Y gwaith mawr a fydd yn cael ei wneud yn y flwyddyn i ddod yw'r adolygiad o'r Cytundeb Masnach a Chydweithredu a bwriad Llywodraeth y DU i 'ailosod' y berthynas. Gan fod hyn yn rhan o waith y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad, nid yw'n glir pam nad yw ei aelodau'n cael eu cynnwys yn y gwaith hwn.

O ganlyniad, roeddwn am dynnu eich sylw at y sylwadau gan aelodau'r pwyllgor ynghylch ai Fforwm y Cadeiryddion yw'r corff priodol ac felly'r corff cymwys yn y Senedd i wneud y penderfyniad terfynol o ran cynrychiolaeth y Senedd ar y Fforwm Rhyngseneddol a Chynulliad Partneriaeth Seneddol y DU a'r UE.

Rydym o'r farn y gallai fod yn fuddiol adolygu'r prosesau dan sylw, yn enwedig o ystyried y newid i 96 aelod ar gyfer y Seithfed Senedd. Yn ein barn ni, byddai'n werth ystyried dull mwy cyson o enwebu Aelodau o'r Senedd i'r gwahanol gyrff rhyngseneddol sy'n bodoli.

Edrychaf ymlaen at glywed gennych.

Yn gywir,

Mike Hedges
Cadeirydd

Independent Water Commission

Sir Jon Cunliffe
Chair of Independent Commission - Water Sector Regulatory System
2 Marsham Street
London
SW1P 4DF

5 March 2025

Dear Members of Parliament, Members of the House of Lords and Members of the Senedd,

Independent Commission for Water – Call for Evidence

Four months ago, I was appointed by the UK and Welsh governments to chair the Independent Water Commission, looking at reforms to the system. From the stakeholders I have met, it has become clear that there is a common and powerful desire for change.

On Thursday 27th February, the Commission launched an eight-week Call for Evidence. Aside from nationalisation, which governments have ruled out, everything is on the table.

There have been achievements since privatisation. Environmental standards have improved. We are a world leader in the safety and purity of our drinking water and sanitation. And water bills have been held down in real terms for many years.

However, the current system is clearly not working. We face a major challenge in restoring trust in the sector and equipping it to face future demands. The public is rightly angry about the condition of many of our rivers and coasts. Investors increasingly view the sector as high risk. Companies struggle with the complexity of the regulatory system. Economic growth is held back because the system lacks capacity. And, as the costs of providing safe water and sanitation inevitably rises with climate change, higher environmental standards and replacement of ageing infrastructure, bill payers need to know they will get what they pay for.

In releasing the Call for Evidence, the Commission is seeking views from a wide range of groups to support its recommendations. The full Call for Evidence is available on Defra's consultation portal, Citizen Space. It includes a shorter but comprehensive Executive Summary. The Executive Summary and Call for Evidence questions have been translated into Welsh, which are available at the same link.

I also attach to this letter a very short summary of the key issues on which we are seeking evidence and five key questions that we are posing. We'd be grateful for your engagement with the consultation, including highlighting it to your constituents where appropriate. We encourage responses through Defra's online consultation tool, Citizen Space. Other options to participate include submission of response by email or post, to ensure this consultation is widely accessible.

The Commission's challenge is to look beyond short-term fixes. It is to make recommendations that will equip a system fit for the future and, crucially, restore over time the trust that has been lost. I encourage all those interested to have their say.

Yours sincerely,

Jon Cunliffe
Chair of the Independent Water Commission

Independent Water Commission Call for Evidence - Summary for parliamentarians

The water sector is facing many challenges. Resolving these will require long-term and transformative change. This is a challenging task but also presents opportunity. The Independent Water Commission was established in October 2024, at the request of the Environment Secretary, to deliver recommendations to government on reforms to the water sector. It is chaired by Former Deputy Governor of the Bank of England, Sir Jon Cunliffe.

The Call for Evidence, published on 27 February 2025, sets out context, issues and areas where the Independent Water Commission is seeking views in relation to the water sector in England and Wales. It aims to gather evidence and opinions from all interested parties on what that change might look like. The evidence gathered will support the Independent Commission as it looks at how to reform the water system, so it can rebuild trust and incentivise a thriving, sustainable sector.

The Call for Evidence covers six broad areas, which are based off issues that have been consistently raised consistently with the Commission. These which are set out below:

1	**Need for strategic coordination across sectors impacting or interacting with water.** A number of stakeholders have suggested that planning, regulation and investment decisions are often kept in silos across different groups.	
2	**Need for clear long-term planning on water.** The Commission has heard that the water sector lacks a cohesive long-term plan. It has also heard that previous targets and vision-setting strategy documents have not always given companies and regulators clear outcomes to work towards. For example, the most recent Strategic Policy Statement from the government set out more than 50 expectations across 4 ‘strategic priorities’ to Ofwat.	
3	**Complexity and volume of water industry regulation.** The legislation around water has become increasingly complex. For example, there were 93 separate requirements in the latest Water Industry National Environment Programme (WINEP) – the environmental obligations that water companies need to follow. That amounts to over 18,598 individual actions, 98% of which are statutory.	
4	**Concerns about the regulatory oversight of the water industry**. The Commission has heard there are areas where regulators’ remits overlap and where there are gaps. It has also heard concerns around the mechanisms to secure environmental performance and accountability.	

5	**The need for fair and stable returns to investors.** The water industry needs to be investable to deliver the infrastructure for the future; investor returns must also be fair and proportionate. There will be a quadrupling of new investment from 2025 – 2030 relative to previous levels.	
6	**The need for an improved infrastructure resilience framework.** Operational resilience and the extent to which companies are maintaining existing assets and planning for future challenges, such as climate change, has been raised as a key issue. For example, the majority of mains pipes were built prior to privatisation, and the replacement rate has decreased significantly post 2008.	

The Call for Evidence is structured as follows:

1. **Chapter 1** outlines a brief history of the water industry since privatisation.
2. **Chapter 2** considers the strategic management of water in England and Wales. Currently the water system is facing many competing pressures and demands from a range of sectors. It seeks views and evidence on whether there is a need for coordinated planning between sectors impacting water, and clear direction on priorities and trade-offs.
3. **Chapter 3** looks at the overarching water industry regulatory framework. It seeks views on whether changes are needed to the functions and responsibilities of Government and of the regulators – Ofwat, the Environment Agency (EA), Natural Resources Wales (NRW) and the Drinking Water Inspectorate (DWI).
4. **Chapter 4** considers and seek views on economic regulation, the 5-yearly Price Review process, customer protections, financial resilience, investment and competition.
5. **Chapter 5** looks at and seeks views on the regulation relating to public policy objectives that the water industry needs to deliver. This includes protecting the environment, delivering clean drinking water, protecting water resources and maintaining and upgrading infrastructure.
6. **Chapter 6** looks at and seeks views on water company ownership models. It compares different models across the UK and internationally.

Examples of questions from the Independent Water Commission's Call for Evidence

The Commission is seeking views from a wide range of groups to inform its recommendations.

We encourage responses to this Call for Evidence through Defra's online consultation tool, Citizen Space. Other options to participate include submission of response by email or post, to ensure this consultation is widely accessible.

We have drawn out five key questions from the Call for Evidence which highlight the range of areas it is seeking views on. These are set out below.

1. **Thinking ahead to what you would like the water system to look like in the future (e.g. in 25 years' time), what outcomes from the water system are most important to you? (selecting highest priority)**
    a. Improved water environment (e.g. healthy habitats for aquatic plants and animals)
    b. Resilient and reliable supply of water for businesses
    c. Water bodies being safe for swimming and other recreational uses (e.g. kayaking, paddleboarding)
    d. Wider public health outcomes (e.g. limiting anti-microbial resistance)
    e. A water system which contributes to Net Zero
    f. Resilience to climate change
    g. Reduced flood risk
    h. Limiting increases to water bills
    i. Aesthetic qualities of water bodies (e.g. no litter or visible sewage residues)
    j. Recreational access to 'blue' (water body) spaces
    k. None
    l. Don't know
    m. Other (please specify)

2. **What changes, if any, do you consider are needed to the framework of water regulators to improve the regulation of the water industry?**
    a. [Free response].

3. **How do you think the Price Review process should balance the need to keep customer bills low with the need for infrastructure resilience?**
    a. [Free response].

4. **Do you believe that the system of environmental regulation, monitoring and enforcement is ensuring water company compliance with environmental standards? (Please select one)**
    a. To a great extent
    b. To some extent
    c. Very little
    d. Not at all
    e. Don't know

5. **What impact, if any, does the type of investor (for example, private equity firms, pension funds) have on water company performance?**
    a. [Free response].

Y Pwyllgor Busnes

Business Committee

Senedd Cymru
Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN
SeneddBusnes@senedd.cymru
senedd.cymru/SeneddBusnes
0300 200 6565

Welsh Parliament
Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN
SeneddBusiness@senedd.wales
Senedd.wales/SeneddBusiness
0300 200 6565

Mike Hedges AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r
Cyfansoddiad,

6 Mawrth 2025

Adroddiad ar y Bil Deddfwriaeth (Gweithdrefn, Cyhoeddi a Diddymiadau) (Cymru)

Annwyl Mike,

Diolch i chi am eich llythyr dyddiedig 28 Chwefror yn tynnu sylw'r Pwyllgor Busnes at ddau argymhelliad (5 a 6) yn eich adroddiad ar y Bil Deddfwriaeth (Gweithdrefn, Cyhoeddi a Diddymiadau) (Cymru).

Cafodd yr argymhellion ystyriaeth gychwynnol yn ein cyfarfod ar 4 Mawrth, a nodwyd y ffaith eu bod yn gofyn i'r Pwyllgor Busnes ystyried cyflwyno gweithdrefnau newydd yn y Chweched Senedd yn ymwneud â chraffu ar is-ddeddfwriaeth. Cytunwyd i roi ystyriaeth bellach i'r cynigion wrth ystyried blaenoriaethu ein rhaglen waith gweithdrefnol ar gyfer gweddill y Chweched Senedd yn gynnar yn nhymor yr haf.

Byddaf yn ysgrifennu gydag ymateb pellach i'r argymhellion ar ôl inni gynnal yr ymarfer blaenoriaethu hwnnw.

Cofion cynnes,

Y Gwir Anrh. Elin Jones AS
Y Llywydd a Chadeirydd y Pwyllgor Busnes

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg | We welcome correspondence in Welsh or English.

Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
—
Legislation, Justice and Constitution Committee

Senedd Cymru
Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN
SeneddDCC@senedd.cymru
senedd.cymru/SeneddDCC
0300 200 6565
—
Welsh Parliament
Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN
SeneddLJC@senedd.wales
senedd.wales/SeneddLJC
0300 200 6565

Y Gwir Anrhydeddus Elin Jones AS
Y Llywydd a Chadeirydd y Pwyllgor Busnes

28 Chwefror 2025

Annwyl Elin

Yr Adroddiad ar y Bil Deddfwriaeth (Gweithdrefn, Cyhoeddi a Diddymiadau) (Cymru)

Yn ddiweddar, gosododd y Pwyllgor ei adroddiad ar y Bil uchod i lywio'r ddadl ynghylch ei egwyddorion cyffredinol, a gynhelir ddydd Mawrth 4 Mawrth 2025.

Mae dau o'r argymhellion yn yr adroddiad, sy'n ymwneud â'r gweithdrefnau ar gyfer is-ddeddfwriaeth a osodir yn y Senedd, yn faterion i'w hystyried gan y Pwyllgor Busnes. Yr argymhellion hynny yw:

> *Argymhelliad 5. Dylai'r Pwyllgor Busnes, cyn i'r Chweched Senedd gael ei diddymu, ystyried cynnal adolygiad o rinweddau cyflwyno gweithdrefn lle y mae eitem o is-ddeddfwriaeth a osodir gerbron y Senedd yn cael ei hystyried yn y lle cyntaf gan bwyllgor sifftio sy'n gyfrifol am benderfynu ar y lefel briodol o graffu ar gyfer y darn hwnnw o ddeddfwriaeth.*
>
> *Argymhelliad 6. Dylai'r Pwyllgor Busnes ystyried cyflwyno gweithdrefn i ganiatáu ar gyfer cynigion 'ailfeddwl' y gellir eu diwygio i offerynnau statudol cyn diddymu'r Chweched Senedd.*

Ceir rhagor o fanylion am gyd-destun yr argymhellion hyn yn naratif yr adroddiad.

Pe gallai'r Pwyllgor Busnes ystyried y materion hyn fel rhan o'i raglen waith gweithdrefnol, byddai'r Pwyllgor yn croesawu hynny.

Yn gywir,

Mike Hedges

Mike Hedges
Cadeirydd

MEMORANDWM CYDSYNIAD DEDDFWRIAETHOL ATODOL (MEMORANDWM RHIF 4)

BIL GREAT BRITISH ENERGY

1. Gosodir y memorandwm cydsyniad deddfwriaethol hwn o dan Reol Sefydlog (“RhS”) 29.2. Mae RhS 29 yn rhagnodi bod rhaid gosod memorandwm cydsyniad deddfwriaethol, ac y ceir cyflwyno cynnig cydsyniad deddfwriaethol, gerbron Senedd Cymru[1] os yw Bil gan Senedd y DU yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â Chymru sy'n rhoi sylw i faterion datganoledig.

2. Cafodd Bil Great British Energy (“y Bil”) ei gyflwyno yn Nhŷ'r Cyffredin ar 25 Gorffennaf 2024. Gosododd Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Trafnidiaeth a Gogledd Cymru Femorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol (LCM) ar 8 Awst 2024 ar y Bil fel y'i cyflwynwyd sy'n cynnwys crynodeb o'r Bil. Gosodwyd LCM Atodol ar 24 Ionawr yn cwmpasu gwelliannau Llywodraeth y DU a osodwyd ar 23 Ionawr 2025. Gosodwyd LCM Atodol pellach ar 19 Chwefror yn cwmpasu rhagor o welliannau gan Lywodraeth y DU a osodwyd ar 5 Chwefror 2025.

3. Cwblhaodd y Bil Gyfnod Adrodd Tŷ'r Arglwyddi ar 11 Chwefror 2025 a chwblhaodd y trydydd darlleniad ar 25 Chwefror 2025. Mae'r LCM Atodol hwn yn ymdrin â gwelliannau'r gwrthbleidiau y cytunwyd arnynt yng Nghyfnod Adrodd Tŷ'r Arglwyddi a gwelliannau Llywodraeth y DU a osodwyd ar 17 Chwefror 2025 ac a newidiwyd wedi hynny ar 20 Chwefror 2025. Mae fersiwn ddiweddaraf y Bil ar gael yma: Bil Great British Energy

Amcan y polisi

4. Amcanion datganedig polisi Llywodraeth y DU yw bod y cwmni Great British Energy yn sbarduno ynni glân, yn creu swyddi, yn ein gwneud yn annibynnol o ran ynni ac yn rhoi gwerth eu harian i drethdalwyr y DU. Bwriedir i'r Bil sefydlu Great British Energy i ymwneud â phob agwedd ar brosiectau ynni glân, gan gynnwys eu dylunio, eu datblygu, eu hadeiladu, eu comisiynu a'u rhedeg. Bwriedir i'r polisi gynnwys cefnogi seilwaith ar draws y gadwyn cyflenwi ynni glân, sefydlu'r Cynllun Pŵer Lleol a mesurau i helpu i ddiogelu'r cyflenwad ynni a defnyddio ynni'n effeithlon.

Y diweddaraf am y sefyllfa ers cyhoeddi'r Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol blaenorol

5. Yn ystod Cyfnod Adrodd Tŷ'r Arglwyddi, cytunodd yr Arglwyddi i welliant gan y gwrthbleidiau a gyflwynwyd gan yr Arglwydd Alton o Lerpwl. Diwygiodd Gymal 4 (‘financial assistance’) drwy wneud darpariaeth ar gyfer Great British Energy i atal yr Ysgrifennydd Gwladol rhag darparu cymorth ariannol i Great British Energy pan fo tystiolaeth o

[1] Yn unol â pholisi Llywodraeth Cymru, sylwch ein bod yn cyfeirio at y ddeddfwrfa yng Nghymru fel “Senedd Cymru” y tro cyntaf, ac wedyn fel “y Senedd”, oni bai bod y cyd-destun yn mynnu fel arall.

gaethwasiaeth fodern yn ei gadwyni cyflenwi ynni. Mae'r gwelliant yn cael ei ddarparu isod:
Cymal 4, tudalen 3, llinell 5, ar y diwedd mewnosoder—

“(6) Financial assistance under this section must not be provided if there exists credible evidence of modern slavery in the energy supply chain of any company designated Great British Energy.”

6. Mae'r gwelliant hwn yn ei gwneud yn ofynnol na ellir darparu cymorth ariannol o dan Gymal 4 os oes tystiolaeth gredadwy o gaethwasiaeth fodern yn ei gadwyn gyflenwi.

7. Cyflwynwyd Cymal 6A newydd gan Lywodraeth y DU yn Nhŷ'r Arglwyddi ar 17 Chwefror 2025, ac fe'i newidiwyd wedyn ar 20 Chwefror. Mae'r cymal newydd yn ei gwneud yn ofynnol i'r Ysgrifennydd Gwladol benodi person annibynnol i gynnal adolygiadau ar effeithiolrwydd Great British Energy. Byddai'n rhaid i adroddiadau o'r fath gael eu llunio bob pum mlynedd man lleiaf. Byddai'n rhaid gosod yr adroddiadau gerbron Senedd y DU. Ar 20 Chwefror 2025 newidiodd Llywodraeth y DU y gwelliant. Ychwanegodd Llywodraeth y DU ddarpariaeth a fyddai'n ei gwneud yn ofynnol i'r Ysgrifennydd Gwladol anfon copi o adroddiad y person annibynnol at Weinidogion Cymru, Gweinidogion yr Alban ac Adran yr Economi yng Ngogledd Iwerddon o leiaf 14 diwrnod cyn i'r adroddiad gael ei osod gerbron Senedd y DU.

8. Mae'r Cymal newydd yn cael ei ddarparu'n llawn isod:

“Reviews of Great British Energy’s effectiveness

(1) The Secretary of State must appoint an independent person to carry out reviews of the effectiveness of Great British Energy.

(2) In carrying out the review, the independent person must have regard to the statement of strategic priorities prepared by the Secretary of State under section 5(1).

(3) After each review, the independent person must— (a) prepare a report of the review, and (b) submit the report to the Secretary of State.

(4) On receiving a report, the Secretary of State must— (a) send a copy of the report to the Scottish Ministers, the Welsh Ministers and the Department for the Economy in Northern Ireland, and (b) no less than 14 days after complying with paragraph (a)— (i) publish the report, and (ii) lay a copy of the report before Parliament.

(5) The first report must be submitted to the Secretary of State within the period of 5 years beginning with the day on which this Act comes into force.

(6) Subsequent reports must be submitted to the Secretary of State at intervals of not more than 5 years.

(7) In this section, references to an “independent person” are to a person who appears to the Secretary of State to be independent of— (a) the Secretary of State, and (b) Great British Energy.”

Safbwynt Llywodraeth Cymru ar y newidiadau i'r Bil Great British Energy

9. Mae Gweinidogion Cymru yn croesawu'r gwelliant sy'n ei gwneud yn ofynnol na ellir darparu cymorth ariannol os oes tystiolaeth gredadwy o gaethwasiaeth fodern yn ei gadwyn gyflenwi.

10. Mae'r gwelliannau a osodwyd gan Lywodraeth y DU hefyd yn cael eu croesawu ac yn cryfhau llywodraethiant Great British Energy ar ôl ei sefydlu. Bydd y gwelliannau yn cyfrannu at sicrhau bod y cwmni'n cyflawni ei flaenoriaethau strategol, y gofynnwyd i Weinidogion Cymru gydsynio iddynt os yw'r blaenoriaethau hynny o fewn cymhwysedd datganoledig. Rydym hefyd yn croesawu cryfhau atebolrwydd Great British Energy i Gymru drwy'r gofyniad i Weinidogion Cymru weld yr adroddiad annibynnol o leiaf 14 diwrnod cyn cyhoeddi'r adroddiad.

Barn Llywodraethau Cymru a'r DU ynghylch yr angen am gydsyniad

11. Mae Llywodraeth y DU yn cytuno â'r asesiad y byddai'r gwelliannau hyn yn gwneud darpariaeth berthnasol i'r graddau y maent yn rhoi sylw i fater datganoledig diogelu'r amgylchedd, a'r materion penodol o wresogi ac oeri ac effeithlonrwydd ynni i'r graddau y maent wedi'u datganoli.

Goblygiadau ariannol

12. Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol i Gymru sy'n deillio o gymhwyso'r darpariaethau hyn yng Nghymru.

Casgliad

13. Yr argyfwng hinsawdd yw un o'r heriau mwyaf sy'n ein hwynebu, ac mae Llywodraeth Cymru yn cefnogi deddfwriaeth i sefydlu Great British Energy i hwyluso ac annog datblygu prosiectau ynni adnewyddadwy.

14. Rwy'n croesawu cydsyniad y Senedd i Fil Great British Energy yn dilyn y ddadl ar 4 Chwefror 2025. Mae'r gwelliannau pellach hyn i'r Bil yn gwneud mân ddarpariaeth atodol i'r cymalau hynny y ceisiwyd cydsyniad iddynt o'r blaen. O ganlyniad, mae'r LCM Atodol hwn yn parhau'n gyson â'r cydsyniad a roddwyd o'r blaen.

Rebecca Evans AS
Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a Chynllunio
06/03/2025